

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1066265/1

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אוריאל לביא – אב"ד, הרב שלמה תם, הרב דוד מלכא

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד ליטל יעקובוביץ ועו"ד אלישבע (לילי) הורביץ)
נגד
הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שולמית לוי)

הנדון: חיוב גט ומדור ספציפי כשהבעל טוען 'מאוסה עלי'

פסק דין

בפנינו תביעת האשה לשלום בית ולפסיקת מזונות ומדור ספציפי, ותביעת הבעל לגירושין. התקיימו שני דיונים כמפורט בפרוטוקולים. הוגשו סיכומי טענות של הצדדים, ולהלן פסק הדין.

הצדדים נשואים כעשרים שנים, לפני שלוש שנים עזב הבעל את חדר השינה ועבר להתגורר ביחידת דיור מתחת לבית, ולאחר שנה עבר להתגורר בדירה אחרת. בבית המשפט מתנהל הליך לפירוק שיתוף, שהחל ביוזמת הבעל. האשה ביקשה לעכב את ההליך לפירוק שיתוף, ופתחה תיק לתביעת שלום בית מזונות ומדור ספציפי. האשה טוענת שהבעל יצר קשר זוגי עם אשה אחרת, והבעל הכחיש זאת.

להלן מדברי הצדדים בשני הדיונים:

בדיון הראשון שנועד לברר את תביעת האשה לשלום בית טענה האשה:

האשה: נכון להיום אני גרה בבית עם חלק מהילדים, והבעל עבר לדירה אחרת, ולפני כן הוא ירד ליחידת דיור שיש לנו מתחת לבית.

ביה"ד: מה להבנתך הרקע למשבר?

האשה: אני רואה שהיו לנו חיים מלאים, עם עליות ומורדות, בעיקר בפרנסה ומצבי רוח, ס"ה היו לנו חיים טובים, ויש לנו ילדים מקסימים, זה בא לי די בהפתעה העזיבה שלו.

ביה"ד: ממה נובע המשבר?

האשה: אני חושבת שהרבה מהרגשת תסכול שהצטבר במשך השנים, שלא היה לו את העבודה שהוא רצה, הלכנו לפני 5 שנים לטיפול זוגי, כי הרגשתי שספ התסכול עולה, וזה היה טיפול מוצלח, אחר כך שוב היו עליות ומורדות, לא היה לנו משברים או ריבים מאוד גדולים, או משהו מהסוג הזה. אני ממש מבקשת מבעלי לחזור הביתה, אני חושבת שהנישואין שלנו זה משהו שחבל לוותר עליו, ואני כל הזמן אמרתי לו את זה, וזה הדבר הכי נכון לעשות, זה הזמן שלנו ליהנות מכל ההשקעה שלנו וממה שיצרנו ביחד.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הבעל השיב:

זה הצגה, אני הרבה פעמים אמרתי לה בואי נבדוק דברים, היא אמרה לא טוב לך תלך, אמרתי לה יש שאלות כבודות משקל, ילדים, היא אמרה אתה מחפש תירוצים, היא אמרה את התשובה הזו הרבה פעמים. כשעזבתי את הבית, היינו בתוך תהליך גישור היא אמרה לי: מזמן היית צריך לעזוב. כל ההליך כאן זה רק אסטרטגיה.

ביה"ד: אם תחזור הביתה היא לא תקבל אותך?

הבעל: יש לה קטע לשלוט במחשבות שלי בדיבורים שלי.

ביה"ד: האם אתה מסכים שיהיה גורם אובייקטיבי שיעשה את המאמץ להחזיר ביניכם לשלום בית, ואם היא תכשיל את זה נדע שבקשתה לא אמתית.

הבעל: היא רוצה שאני יחזור ככלכלב שלא נובח. היא רוצה אותי בתנאים שלה, שאני אסתום את הפה.

ביה"ד: אפשר שגורם שלישי ילווה אתכם.

הבעל: היינו בטיפול זוגי לפני כ-6 שנים, לפני כן לא יכולנו לדבר, שם יכולנו לדבר, כאילו היתה התחלה חדשה, מהר מאוד זה חזר לקדמותו שאני צריך להיות בנישה שלי. ביוני שעבר היינו שוב במצב של החלטה אם לגמור או להמשיך, היה כאילו פתיחה חדשה, וחזרנו היו עוד קצת היו יחסי אישות, מהר מאוד הדבר חזר לקדמותו, המצב הכללי הזה, שהפסקתי לדבר בבית, שכל משפט שהייתי אומר לילדים היה ערעור אוטומטי ומיידי על מה שאני אומר. תיקנתי דברים במקלחת היא היתה אומרת יותר טוב שלא תעשה. דברים של ההורים שלי שנפטרו, היא אמרה לי תזרוק את זה במחסן, כיום שכרתי דירה.

ביה"ד: למה לא הגשת תביעת גירושין?

הבעל: לפני שנה וחצי הודענו לילדים שאנחנו מתגרשים, הלכנו לשלשה הליכי גישור לעריכת הסכם גירושין, וכל אחד התפוצץ בגלל שאי אפשר היה לדבר...

ב"כ הבעל: מתברר ששנים אין חיי אישות בין הצדדים. ביוני 2014 כאשר הצדדים יצאו לאיזה שהוא ניסיון כן ואמתי לבדוק האם הגיעו לסוף דרכם, במסגרת הזו קרו חיי אישות, מאז האשה מתנגדת לחיי אישות, היא לא מרגישה טוב, כואב לה הראש, הבעל הפסיק לבקש כי זה משפיל. דבר שני צדדים שמצויים בהליכי גירושין במשך שנה וחצי ואומרים לילדים אנחנו הולכים להתגרש, והסיבה שהם לא מתגרשים לא בגלל שלום בית, ולא בגלל שיש סיכוי, אלא בגלל כסף, לא אומר מי אשם ומה אשם, הסיבה הזו היא לפחות שניהם מורדים זה על זה, כך שאין לאשה זכויות של אשה תמת לב, אני חושבת שמה שהאשה עושה במשך שנים, האשה גירשה את הבעל בפני הילדים, הסיבה שהוא עזב את הבית, היו שתי עזיבות, אחד שהוא יצא מהבית שהיא אמרה לו לך מפה, בפני הילדים.

ביה"ד: למה הוא כל כך צייתן.

הבעל: הילדים היו בהיסטריה.

ב"כ הבעל: בתחילה הוא אמר לא, היו ויכוחים. הוא דיבר עם המגשר הוא זימן את הצדדים לפגישה, והוא הבין שיש יתרון בעזיבה את הבית, ולכן

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

צירפתי את טיוטת הסכם גירושין שערך המגשר, שלא הוגשה לצדדים, ששם הוא כותב במבוא, שהבעל עזב את הבית בהסכמה במטרה להקל על המועקה והמתח השוררים בין בני הזוג, לטובת הילדים.

בדיון השני, נאמרו הדברים כדלהלן:

הבעל: שמונה שנים שאני מנסה לשקם את הנישואין הללו וזה לא צלח, אני גר היום בדירה שכורה, אנו בנפרד שנתיים וחצי, שנה גרתי ביחידה מתחת לבית, מאוגוסט כבר אני לא גר שם כשנה וחצי, אין כבר יחסים, אין יחסי אישות, אין כלום, בחגים האחרונים לא היינו יחד. היה אירוע של חבר שלי והמשפחה שמה, וטו, לא נתנו לי להגיע לשם. אין קיום יחסים כשנתיים וחצי, פשוט נמאס לי עליה, אני לא יודע מה זה נתק, פשוט לא הייתה ברירה, שנים היה של יעוץ זוגי בשלבים האחרונים שרציתי להידבר וניסיתי לערב את ההורים שלה והיא אמרה שאין טעם וכשרציתי לשבת לדבר על זה היא אמרה אני לא יודעת למה אני יושבת איתך לדבר, לי מעשית זה היה בחוסר ברירה מוחלט, הדיבור בעיקר באסמסים בענייני הילדים.

ב"כ האישה: יש פה בעיה של מרידה ראשונית בסיסית של מרידה בחיי אישות במשך שנים, הבעל מתאר שהוא אפילו לא ידע אם הוא גבר או לא גבר, כאב נוראי השפלה נוראית האשה מתעלמת מחיי אישות מרידה שניה שהיא גרמה לו לצאת מהבית, הנקודה הזו כרוכה בד בבד עם הטעיה כלפי ביה"ד א"א לטעון שלו"ב עם חוסר ניקיון כפיים, לפני כל הגישורים לא היה ספק שהמערכת היחסים טעונה ובעייתית אבל האשה לא רעדה ידה כשהקלידה לביה"ד שיום אחד עזב הבעל את הבית פתאום התחשק לו והוא הלך, הבעל טוען שהיא גירשה אותו מהבית...

... בדיון האחרון הייתה הצגה גדולה, תחזור אלי אבל מאז הדיון ועד היום לא פניה לא מילה, בדיון הקודם היא טענה בשקר מוחלט היא טענה שהיא שלחה אנשים שום דבר מזה לא קרה האשה מעוניינת בגירושין אלא מה, פתאום בפני ביה"ד שיכול להעניק לה הטבה כלכלית ארוכת טווח, אני מבקשת להסיר את המסווה.

האשה: כואב לי מאוד לשמוע את הדברים, אני תמיד הייתי אישה טובה מסורה ונאמנה, כל מה שרציתי זה שהבית שלנו ישאר יש לנו ילדים, אני רוצה להגיד כשיצאנו מפה מהדיון הקודם למרות הדברים שנאמרו פה ראיתי את בעלי בתחנת האוטובוס ואמרתי לו אתה יודע שהבקשה שלי לשלו"ב היא כנה אתה חוזר הביתה, הוא אמר לי הבקשה שלך כנה זה מאוחר מידי, את תשלמי על הכל, אמרתי מה עשיתי והוא התעלם ממני ואז נודע לי מהילדים שהייתה לו מישהי אחרת שאז לא ידעתי בדיון זה מאוחר מאוחר מאוחר לי, קוראים לה ... הוא הציג אותה בפני הילדים כאשה שלו, אני לא התחנתני כדי לראות את עצמי גרושה אחרי כל כך הרבה שנות נישואין. במצב הזה אני לא חושבת שיש משהו אני מאמינה שאם יהיה טיפול, אני לא יודעת אם הוא עדיין בקשר עם האשה הזו.

הבעל: זה היה קשר של שלושה חודשים עם מישהי שהיה אפשר לדבר איתה סוף סוף אחרי כ"כ הרבה שנים, היום אין לי שום קשר עם אשה אחרת.

סיכומו של דבר, הצדדים חלוקים ביניהם אודות הגורמים שהביאו לפירוד, כשכל אחד תולה את האשם בשני. אולם מתקבל הרושם ששניהם תמימי דעים שכבר אין מנוס מגירושין. למרות שבהליכי בית הדין, האשה מבקשת מהבעל לשוב לביתו ולחיים משותפים עמה,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

התנהלותה מוכיחה שגם היא הפנימה שאין מנוס מגירושין. שני הצדדים השקיעו מאמץ ניכר במסגרת הליכי גישור, במגמה לגבש הסכם גירושין, והם היו אצל שלושה מגשרים שונים.

הוצגה בפנינו טיוטת הסכם גירושין, שנכתבה על ידי המגשר פלוני. האשה אומנם טענה שלא הייתה שותפה לניסוח טיוטה זו והיא אף לא הוצגה בפניה, אולם למרות זאת, אין ספק שהליך הגישור בעצם קיומו, מביע את כוונת שני הצדדים באותה עת. ממכתבו של המגשר מיום 13.3.16 שנכתב בתגובה לפניית האשה עולה, כי בעת הליך הגישור, לשני הצדדים היה ברור שהם עומדים לקראת גירושין, וכי נעשה מצדם מאמץ ניכר להביא להסכם גירושין שיהיה מקובל על שניהם. אמנם המאמץ כשל, אך אין ספק שהוא מעיד על כוונת הצדדים והסכמתם באותו מועד.

את דברי האשה בסעיף 29 לכתב התביעה לשלום בית, שגם אצל המגשרים היא הודיעה על רצונה בשלום בית, אי אפשר לקבל. הואיל והליך גישור לשלום בית אינו עובר דרך מגשר המכין טיוטת הסכם גירושין, אלא באמצעות יועץ נישואין או מטפל זוגי וכיוצא בזה. גם מכתבו הנ"ל של המגשר מעיד על כך שנושא שלום הבית לא היה הנושא שעמד על הפרק בפניו.

אמנם מו"מ רציני לגיבוש הסכם גירושין לכשעצמו, אינו מהווה עילה לחיוב האשה בגירושין, אולם הליך מסוג זה בו מושקע מאמץ זמן ומשאבים מעיד על רצון שני הצדדים. בנסיבות אלו יש חוסר תום לב מצד האשה כאשר בסמוך להליך הגישור לגיבוש הסכם, היא תובעת בבית ד"ד שלום בית כדי לשלול האפשרות לגירושין.

בהתאם לכך ניתנה החלטה ביום ב' ניסן תשע"ו (10/04/2016) בה למעשה דחה בית הדין את תביעת שלום הבית, והורה לצדדים לנהל מו"מ להסכם גירושין. כיום, מאחר והניסיונות לגיבוש הסכם גירושין לא עלו יפה והבעל הגיש תביעת גירושין, על ביה"ד לפסוק בתביעת הגירושין לגופה ובנגזר ממנה ביחס לצו למדור ספציפי.

לאחר עיון בטענות הצדדים והחומר שבתיק מחליט ביה"ד:

א. לא ניתן לקבוע את מעמדה של האשה כאשה מורדת, מאחר שגם אם בזמנו האשה שיתפה פעולה עם רצונו של הבעל לפירוד וניהלה מו"מ לגירושין, וגם בשלב מסוים שיתפה פעולה עם הפירוד בעת שהבעל יצא מחדר השינה, עדיין לא התקיימו נסיבות בהן הבעל פנה לאשתו בבקשה לחזור לשלום בית והאשה סירבה והוכרזה כמורדת.

ב. הבעל אומנם טוען שאשתו התנהלה באופן שלילי ביחס אליו, אולם כבר מהמועד שבו עזב את חדר השינה, מאס באשתו ואינו מסוגל לשוב לחיים משותפים עמה.

מאחר שדברי הבעל ביחס להליך הגישור שמטרתו הייתה לגיבוש הסכם נמצאו אמינים, יש לקבל את טענתו שהפירוד נוצר כתוצאה מיחס מתנשא ובלתי ראוי מצד אשתו. אמנם לא נעשו מעשים שיש בהן כדי להביא את האשה למעמד של "אשה רעה" כהגדרתה בהלכה הפסוקה באה"ע סי' קי"ט, אולם יש לבעל אמתלא לטענת "מאוסה עלי". מאחר שגם האשה הסכימה שאין מנוס מגירושין והשקיעה מאמץ לגבש הסכם גירושין, הרי בכך היא מודה שבזמן הליך הגישור הייתה מודעת לכך שקיימת אמתלא שבעלה אכן מאס בה, ועל כל פנים מבחינתו זו אמתלא המצדיקה גירושין.

ג. בהתאם לאמור, ככל שהדבר נוגע לכפיית האשה בגירושין בניגוד לרצונה, חל על הבעל חרם דרבנו גרשם שלא לגרש אשה בעל כורחה. זאת מאחר ולדעת הרבה פוסקים גם כאשר הבעל טוען "מאוסה עלי" באמתלא מבוררת חל חרם דר"ג שלא לגרשה בעל כורחה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כך פסק הרמ"א אה"ע סי' קיז סעיף יא שהתובע גירושין עקב מומין שהתגלו באשתו, שהם מסוג המומין שבאיש אין כופין לגרש, גם אם האשה מאוסה בעיניו בגין מומין אלו הוא אינו יכול לגרשה בעל כרחו, והסכימו עמו הח"מ הב"ש וביאור הגר"א. גם בספר ישועות יעקב אה"ע סי' עז שהובא בפת"ש סק"ב פסק, שאין לחייב אישה בגירושין למרות שהבעל טוען "מאוסה היא עלי" ויש לו טעם מבורר.

עייין עוד בזה בספר כנסת הגדולה אה"ע סי' א' הגהות ב"י ס"ק לג, ובתשובת נודע ביהודה קמא אה"ע סי' פד. וכן בספר אבן יקרה ח"ג סי' כד בבעל התובע גירושין עקב בעיה נפשית של האשה שלקתה בהתפרצויות של היסטריה, ובספר ברכת רצה סי' ק"ח שהביא באוצה"פ סי' א' ס"ק ע"ג אות ט"ז.

וכן בתשובת דברי מלכיאל חלק ג' סי' ק' דחה סברת הפוסקים לחייב את האשה בגירושין כשהבעל טוען "מאוסה עלי", הואיל ואותם פוסקים הסתמכו על דעת הראשונים שיש לכפות גירושין על הבעל בטוענת "מאוס עלי". וכתב:

"אנן לא קיי"ל כמ"ד במאוס עלי כופין להוציא. ועוד דא"כ למה צריך היתר בנשתי. והרי כל הפוסקים כתבו שצריך ק"ר אף דשוטה ודאי מאוסה עליו. וגם דכל כה"ג הו"ל להפוסקים לפרושי דבמאוסה עליו לא תיקן רגמ"ה. ולענ"ד אין להקל במאוסה בלא היתר ממאה רבנים".

ועי"ש באוצה"פ שהביא דעת החולקים הסוברים שיש להקל להתיר חרם דר"ג בטוען מאוסה עלי ויש לו אמתלא מבוררת.

ביחס לתשובות צמח צדק ומהרש"ם שהובאו באוצה"פ, כתבו בפסק דין מבית הדין הגדול חלק ה' עמוד 294-297:

"אולם גם במי שבא בטענה זו שאשתו מאוסה עליו, ובאופן שהיא נראית כנה, כבר העלה הצ"צ בסי' קל"ב שלמעשה אין מתירין חדרגמ"ה על יסוד טענת מאוס עלי. וזו לשונו שם: - כ"ז נראה להלכה, אבל לא למעשה משום דלא חזינן שנעשה מעשה כזה להתיר חר"ג בטענת מאוס עלי. גם המהרש"ם (ח"ב סי' צ"ב), אשר אמנם התיר למעשה את החדר"ג, אולם צירף לזה כמה נימוקים: - א' קדושין דרבנן (קדושי חרשת); ב' אומדנא לבטל את הקדושין (הבטיחו לו נדוניה ולא עמדו בהבטחתם); ג' טענת מאוס עלי. ולפי"ז אין בטענת מאוס עלי במקרה דנן יסוד מספיק לחייב את האשה לקבל גט בניגוד לרצונה... לפי האמור אנו מחליטים: א. מקבלים את הערעור, ואין לחייב את האשה המערערת לקבל ג"פ. ב. כל עוד והבעל לא שילם את הכתובה לאשתו הוא חייב במזונותיה".

(ההדגשות אינן במקור)

לאור האמור, אין מקום לכפיית האשה בגירושין על יסוד טענת "מאוסה עלי" גם כשקיימת אמתלא מבוררת.

ד. ביחס לזכאות האשה למזונות, בנידון זה אין צורך לדון בפסיקת מזונות לאשה, מאחר והאשה עובדת ומתקיימת ממשכורתה, אלא שיש נפקות לזכאות האשה למזונות בזכאות ל"מדור ספציפי".

ביום ד' אדר ב' תשע"ו (14/03/2016) ניתן צו לפיו, דירת המגורים המשותפת תיחשב כ"מדור ספציפי" למגורי האשה, ואין להוציאה למכירה או לבצע דיספוזיציה אחרת בנכס זה על מנת להבטיח את מדור האשה בדירה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עייין בספר עטרת דבורה ח"א סי' לב שם הובהר היסוד בהלכה לזכאות האשה למדור ספציפי. מאחר שיסוד הזכאות למדור בכלל כפופה לכך שקיימת זכאות למזונות האשה, עלינו להקדים לקבוע האם בנידון זה נשללה זכאות האשה למזונות עבורה.

כידוע, שיטת הרא"ם שהביאו הב"ח החלקת מחוקת והב"ש בתחילת סי' עז, שככל שהבעל מנוע מגירושין בגלל חרם דרבינו גרשם, הוא אינו חייב במזונות האשה. בפת"ש סי' עז סק"ב הביא מהחכם צבי שהגם שלא הסכים עם שיטת הרא"ם, פסק כך כשקיימת טענת מאיס עלי עם טעם מבורר. עייין בספר אוצר הפוסקים סי' עז סק"ט אות ח' שהביאו באריכות רבה את שיטות הפוסקים האם הבעל יכול לומר קים לי כרא"ם, או שזו הלכה פסוקה שהבעל חייב במזונות אשתו גם כשהוא מנוע מגירושין עקב חרם דר"ג.

ובספר נחל יצחק סוף חלק א' כתב:

"אתי שפיר מה דאמרו דבמשליש גט וכתובה מיפטר ממזונות, דהא כיון דמשליש גט ורוצה להתירה לשוק אם כן לא שייך לחייבו במזונות משום דאגידא ביה כנ"ל, וכן משום תנאי כתובה אין לחייבו, דהא במחלה כתובה והוא הדין בנפרעה הכתובה כיון דאין לה כתובה ממילא אין לה מזונות משום תנאי כתובה דהא אבדה כל תנאי כתובה, על כן בנפרעה כתובה ומשליש לה גט אין לה מזוני, ואף דאינה רוצית בפירעון, מכל מקום הא אף פירעון בעל כרחו הוי שמיה פירעון כמבואר בגיטין (דף ע"ה ע"א) ובח"מ (סי' ק"כ), ולכן כיון דנתן לה הכתובה אף בעל כרחו של האשה הוי פירעון להפטר מחוב כתובה, וכיון דמיפטר מהכתובה ממילא אבדה כל תנאי כתובה, וכן מחמת דאגידא ביה לא שייך אם רוצה להתירה על ידי גט ומה לו במה דאינה רוצית לקבל להגט, לכן שפיר מועיל הרי גיטך וכתובתך להיות פטור ממזונות, דהא לכל הטעמים של חיוב מזונות ליתא בזה, וזהו טעם נכון על מה דאמרו דמועיל השלשת הגט וכתובה להיות פטור ממזונות".

ועייין בפד"ר כרך א' עמ' 193-201 וכרך ג' עמ' 176-188 ובכרך ה' עמ' 296-297.

ובפד"ר חלק ה עמוד 297 העלו במסקנתם:

"ובכן לאור קביעת כב' ביה"ד האזורי שטענת הבעל שאשתו מאוסה עליו היא טענה כנה ומבוררת, ולאור העובדה שכבר נעשה מעשה והבעל השליש ג"פ לאשתו בביה"ד, הרי במקרה כזה יש לדון שאין להוציא מידי הבעל כסף למזונותיה, וזה לאחר שישלם לה כתובה, לפני תשלום הכתובה האשה זכאית לתבוע מבעלה דמי מזונותיה ורפואתה".

בנידון זה כאמור, יש לדון את הבעל כמי שאשתו מאוסה עליו וטענתו כנה ומבוררת, לפיכך על האשה להסכים לקבל גט מרצונה. אך אם האשה תסרב להתגרש בהסכמה, אחר שהבעל ישליש גט וכתובה, נוכל לקבוע שנשללה זכאותה למזונות עבורה, וכתוצאה מכך יבוטל הצו למדור ספציפי. בנסיבות אלו, כפי שכבר נקבע בסעיף ב' להחלטה מיום ב' ניסן תשע"ו (10/04/2016), לא תהיה מניעה להביא להשלמת הליך פירוק שיתוף שכבר החל בערכאה אחרת.

עוד נציין כי הבית מאיר אה"ע סי' עז ועוד פוסקים שהובאו באוצר הפוסקים (שם) כתבו שכל עוד חדר"ג עומד בעינו אין לשלול מהאשה מזונות, מאחר שיש בכך כפיית האשה לגירושין אם תישאר ללא מקור מחיה. אולם בנידון זה האשה מפרנסת עצמה כראוי, ושלילת המזונות אינה משמעותית ביחס ליכולתה להתקיים בכבוד. שלילת הזכאות למזונות תוכל להשליך רק ביחס לפירוק השיתוף. בנסיבות אלו שלילת הזכאות למזונות ולמדור אינן בגדר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כפייה על גירושין, והשיקול שכתבו הבית מאיר והפוסקים האחרים אינו מתאים לנסיבות שבפנינו.

עיינ בספר ברית יעקב חלק אה"ע סי' נב שבאר שיטת הרא"ם, וכתב שאמנם מדינא דגמ' אינו נפטר ממזונות כל עוד האשה לא קיבלה גט לידה, אך היינו מכיוון שלדינא דגמ' האשה מתגרשת גם שלא מדעתה, מה שאין כן לאחר חרם דר"ג "דאינו יכול להכריחה ולכופה לקבל גט, אם כן אם אומר שרוצה לגרש ונותן לה הכתובה, הוי אנוס בתקנתא דרגמ"ה, י"ל דפטור ממזונות". ולפי דרכו כתב הברית יעקב ליישב את קושיות החלקת מחוקק והבית שמואל על הרא"ם מתשובות הרא"ש והמהרי"ק, וכתב שבתשובות אלו הנידון הוא באשה שאינה יכולה לפרנס עצמה, ובמניעת מזונות הבעל בעצם כופה את אשתו לקבל גט, כאשר הבעל מנוע מכך מכוח תקנת ר"ג.

הוסיף הברית יעקב, וכתב:

"וכה"ג גם הר"א מזרחי מודה דאינו יכול למנוע שכ"ו, דזהו גופא הוי כפי' ובע"כ מוכרחת לקבל גט. ודוקא באשה בריאה דבת מלאכה היא דיכולה להתפרנס ממעשי ידיה, לא הוי כפייה לדעת ר' אליהו מזרחי".

על כן בנסיבות הנוכחיות שהאשה עובדת ומפרנסת את עצמה, שלילת הזכאות למזונות אינה כופה את האשה לקבל גט.

מלבד זאת, כבר בהחלטה מיום ב' ניסן תשע"ו (10/04/2016) כתבנו כדלהלן:

"אמנם ככל שלא נשללה זכאות עקרונית למזונות ולמדור, לא נשללה זכאות ל"מדור ספציפי". אולם, כשם שבאשה הטוענת "מאיס עלי" באמתלא מבוררת ניתן לדון בחלוקת רכוש בהתאם ל"דינא דמתיבתא" המבואר באה"ע סי' עז ס"ג ברמ"א. כך ביחס לאיש, מאחר שרבינו גרשם השווה את כח האשה לכח האיש, אין לאשה עדיפות למנוע חלוקת רכוש בנסיבות דומות. ככל שבמסגרת זכאות האשה למדור תגיש בקשה לחייב את הבעל במדור, יהיה ניתן לדון בחובת הבעל במדור, כחלק מהדיון בתביעת המזונות. לאור האמור עקרונית, יש מקום לבטל את הצו שניתן כסעד זמני ביום ד' באדר ב' תשע"ו (14/03/2016), אך לא בשלב זה".

דהיינו, גם אם קיימת זכאות למזונות, עדיין אותו הכוח שיש לאשה לבקש חלוקת רכוש במקרה שהיא טוענת "מאיס עלי" באמתלא מבוררת ועוד בטרם הגירושין, יהיה גם לבעל התובע גירושין בטענת "מאוסה עלי", ומעוכב מגירושין רק מכח חרם דר"ג, לכן יוכל לבקש חלוקת הרכוש, ואין למנוע זאת באמצעות צו למדור ספציפי.

לאור כל האמור ביה"ד מחליט:

א. תביעת האשה לשלום בית, נדחית.

ב. ביחס לתביעת הבעל לגירושין, בית הדין אינו מחליט לחייב את האשה בגירושין, אולם לאור הפירוד הממושך, ומאחר שהבעל מאס באשתו, וגם האשה כבר הפנימה ומבינה שאין מנוס מגירושין, ההכרח לא יגונה ומן הראוי שהצדדים יתגרשו בהסכמה.

ג. על האשה להודיע לבית הדין בתוך 14 יום אם תסכים להופיע לסידור הגט, ובהתאם לכך יקבע מועד לסידור הגט בהסכמה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ד. במידה והאשה תודיע שמתנגדת להתגרש, יהא עליה לצרף להודעת התנגדותה עותק משטר הכתובה, ולאחר שהבעל ישלש גט וכתובה הוא ייפטר מחיוב מזונות אשה, והצו למדור ספציפי יבוטל.

ניתן ביום ה' בתמוז התשע"ז (29/06/2017).

הרב דוד מלכא

הרב שלמה תם

הרב אוריאל לביא – אב"ד